
Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

U

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 oktober 2018

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Raad Buitenlandse Zaken Handel van 4 en 5 oktober 2018.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.A.M. Kaag

VERSLAG INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN/HANDEL VAN 4–5 OKTOBER 2018

Introductie

Op 4 en 5 oktober 2018 vond een informele Raad Buitenlandse Zaken over Handel plaats in Innsbruck. Op de agenda stonden de modernisering van de WTO en de handelsbetrekkingen tussen de EU en de Verenigde Staten.

Tijdens de lunch informeerde Eurocommissaris Malmström over de stand van zaken van lopende onderhandelingen over EU handelsakkoorden. Dit leverde geen nieuwe inzichten op ten opzichte van de geannoteerde agenda van de informele RBZ Handel en het meegestuurd overzicht van lopende onderhandelingen.

WTO Modernisering

Eurocommissaris Malmström rapporteerde over de stand van zaken rondom modernisering van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Ze ging hierbij nader in op de meest acute problemen in WTO-verband, zoals de dreigende verlamming van het geschillenbeslechtingsstelsel van de WTO. Het WTO-beroepslichaam heeft inmiddels slechts drie rechters – het minimum aantal om een beroepszaak te kunnen behandelen.

Malmström stelde dat het vinden van een oplossing voor het WTO-beroepslichaam het meest acuut is. De voorstellen van de EU voor aanpassing van het WTO-beroepslichaam kunnen ook op belangstelling van andere WTO-leden rekenen, bijvoorbeeld in G20-verband. De uitdaging blijft echter hoe de VS bij dit proces te betrekken. Momenteel is de VS betrokken in het kader van opvolging van de trilaterale verklaring van de EU, Japan en de VS. Daarnaast wordt met China gesproken over WTO-modernisering in de EU-China werkgroep.

EU-lidstaten toonden zich eensgezind in hun steun van de benadering van de Commissie en hun zorgen rondom bovengenoemde punten. Het geschillenbeslechtingsstelsel van de WTO werd door lidstaten als prioriteit voor de korte termijn gezien. Daarnaast benadrukten verschillende lidstaten de sleutelrol die de EU heeft als bruggenbouwer om hervorming van de WTO van momentum te voorzien. Verschillende lidstaten vroegen daarnaast aandacht voor specifieke thema's zoals *gender* en handel, en een andere benadering van speciale en gedifferentieerde behandeling binnen de WTO.

Nederland gaf aan de benadering van de Commissie qua proces en inhoud van de voorstellen te steunen. Hierbij benadrukte Nederland het belang van *outreach* naar andere WTO-leden op politiek niveau om zo de benodigde legitimiteit voor modernisering te waarborgen. Ook vroeg Nederland aandacht voor voortgang ten aanzien van gedwongen technologieoverdracht, en regels ten aanzien van subsidies en staatsbedrijven.

EU-VS Handelsbetrekkingen

Eurocommissaris Cecilia Malmström gaf aan dat met de verklaring van 25 juli 2018 tussen de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, en de president van de Verenigde Staten, Donald Trump, een belangrijke de-escalerende stap is gezet. Momenteel wordt gewerkt aan de uitvoering van deze verklaring. De belangrijkste korte termijn activiteit zal op het terrein van regelgevende samenwerking liggen. Hier liggen mogelijkheden om in wederzijds belang conformiteitseisen te stroom-

lijnen en gezamenlijk tot standaarden voor nieuwe technologieën te komen. Malmström benadrukte dat hierbij EU-standaarden en de gebruikelijke interne democratische goedkeuringsprocedures gerespecteerd worden.

Op dit moment lijken de ambities van de EU en de VS als het gaat om tarieven nog ver uit elkaar te liggen. Het ligt niet voor de hand dat onderhandelingen over tarieven op korte termijn zullen beginnen. In november is de volgende ontmoeting tussen eurocommissaris Malmström en de *United States Trade Representative* Lighthizer.

Juist nu is het volgens eurocommissaris Malmström belangrijk dat de EU de goede banden met andere strategische partners versterkt. Daarom hoopt de Commissie op spoedige ratificatie van het handelsakkoord tussen EU en Japan door het Europees parlement. Malmström benadrukte tot slot dat het cruciaal is dat de EU met één stem blijft spreken. Onder de EU-lidstaten is brede steun voor het werk van de Commissie en de inzet om met de VS samen te werken op regelgevend gebied. Ook Nederland gaf aan de koers van de Commissie te steunen. Nederland heeft daarbij benadrukt dat het behoud van het multilaterale systeem het uitgangspunt moet blijven voor de EU. Nederland steunt de korte termijn focus op regelgevende samenwerking. Nederland verzocht de Commissie hierbij zo transparant mogelijk te werk te gaan. Tot slot, wees Nederland op het belang om goed in contact te blijven met andere belangrijke bondgenoten zoals Canada, Mexico en Japan.

Toezeggingen

Zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg ter voorbereiding van de informele Raad Buitenlandse Zaken over Handel van 3 oktober 2018 heb ik de zorgen over de secundaire sancties van de VS richting Iran in de informele Raad aan de orde gesteld en zou de link naar de informatie over de CETA-comités worden gedeeld.

Secundaire sancties Iran

Nederland sprak, net als een ander lidstaat, zorgen uit over de doorwerking van VS-sancties op EU-bedrijven. Het multilateraal spoor wordt ondermijnd door unilateraal optreden. Nederland steunt de Commissie en EDEO (Europese Dienst voor Extern Optreden) in concrete stappen om dit tegen te gaan, zoals de oprichting van een *Special Purpose Vehicle* ten einde betalingsverkeer met Iran te faciliteren.

Informatie CETA comité

Zoals gebruikelijk onder EU-handelsakkoorden worden onder CETA comités opgericht die toezien op de uitvoering en toepassing van het akkoord. De gespecialiseerde comités worden genoemd in artikel 26.2 van het akkoord en zien bijvoorbeeld toe op de handel in goederen, de handel in diensten en investeringen, overheidsaanbestedingen en duurzaamheid. Het CETA Gemeenschappelijk Comité (artikel 26.1 van het akkoord) houdt toezicht op het werk van de gespecialiseerde comités. Een overzicht van de agenda's en verslagen van de verschillende comités onder CETA is beschikbaar via: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1811>.

Splitsing tariefcontingenten na terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie

De Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk zetten in op een splitsing van de verschillende EU-tariefcontingenten in een EU27-deel (dat van

toepassing blijft voor de 27 lidstaten van de EU) en een gedeelte voor het VK, gebaseerd op de handelscijfers in de afgelopen 3 jaar. Een dergelijke splitsing vergt heronderhandeling van het EU-markttoegangsschema bij de WTO. Hiertoe heeft de Europese Commissie op dinsdag 22 mei 2018 een aanbeveling (oftewel een voorstel) voor een onderhandelingsmandaat gedaan. De Raad heeft dit mandaat op 20 juli 2018 aangenomen. Vervolgens heeft de Europese Commissie op 24 juli 2018 het aangepaste markttoegangsschema ingediend bij het WTO-secretariaat in Geneve. Tegelijkertijd heeft het VK zijn markttoegangsschema ingediend.

Hiermee is een periode van 90 dagen gestart, waarbinnen WTO-leden kunnen aangeven dat zij belanghebbende zijn en derhalve in onderhandeling willen treden met de EU en het VK over de voorgestelde splitsing. Deze reactietermijn loopt tot 22 oktober aanstaande. Op basis van eerste reacties en andere uitlatingen van WTO-leden¹ is de verwachting dat meerdere WTO-leden zullen aangeven dergelijke onderhandelingen te wensen. Daarmee start een tweede periode van 90 dagen, waarbinnen deze onderhandelingen zullen plaatsvinden. Aanpassing van het markttoegangsschema vergt uiteindelijk goedkeuring van alle 164 leden van de WTO. Dit kan enkele jaren duren.

Mocht het niet mogelijk blijken binnen 180 dagen instemming te krijgen, dan kan de EU het markttoegangsschema eenzijdig aanpassen en dat aangepaste markttoegangsschema notificeren bij het WTO-secretariaat. Dit markttoegangsschema wordt dan voorlopig toegepast in afwachting van de goedkeuring van alle WTO-leden. Ook na eerdere uitbreidingen van de EU heeft de EU meerdere jaren een voorlopig toegepast markttoegangsschema gehanteerd. Om dit proces in gang te kunnen zetten, heeft de Commissie op 22 mei 2018 een verordening voorgesteld, met daarin de aangepaste tariefcontingenten. Op dit moment lopen de onderhandelingen in de Raadswerkgroep over deze verordening. De onderhandelingen zitten in de afrondende fase, zodat de Raad voor het eind van het jaar een formele positie kan vaststellen. Ook het Europese parlement spant zich in om de wetgevingsprocedure voor het eind van dit jaar afgerond te hebben. Op 5 september 2018 publiceerde rapporteur Godelieve Quisthoudt-Rowohl (EVP) het concept-rapport.² Op korte termijn zal de verordening in het INTA-comité worden besproken.

Mochten de WTO-leden niet kunnen instemmen met het eenzijdig aangepaste WTO-schema, dan bestaat de kans dat sommige WTO-leden een geschillenbeslechtingprocedure starten. Volgens de Commissie is het EU-voorstel gebaseerd op een zeer robuuste methodologie en heeft de EU goede kans om tijdens een eventuele geschillenbeslechtingprocedure in het gelijk te worden gesteld.

¹ Zie bijvoorbeeld de gezamenlijke brief van Argentinië, Brazilië, Canada, Nieuw-Zeeland, Thailand, Uruguay en de Verenigde Staten van 26 september 2017, <http://im.ft-static.com/content/images/ec0a64b2-a95f-11e7-ab55-27219df83c97.pdf>.

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+COMPARL+PE-627.022+01+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>.